

۲۰۱۶/۰۶/۲۲

عبدالصبور صافی

جنگ تورخم،

اهداف، توطئه ها و نگاهی به روابط امریکا و پاکستان:

بخش سوم و اخیر

آیا وقایع اخیر تورخم توطئه مشترک امریکا و پاکستان است؟؟

هدف پاکستان از چنین شراندازی چیست؟؟

پاکستان برای انحراف ذهنیت ناسیونالیستی قبایل، روی مدارس مذهبی سرمایه گذاری کرد و برای مدرسین این مدرسه ها که وظیفه تبلیغ اسلام و جهاد را به پیش میبردند معاشات بلند منظور کردند. روحانیون و ملا امامان که دیدند متاع دینی و ملائی شان از طرف دولت خریداری و حمایت میشود در سراسر مناطق قبایلی و بلوچستان در مساجد و خطبه های دینی در پنج وقت نماز و خارج از اوقات نماز بجز از اسلام و جهاد با کفار، بحث و سخنی دیگری شنیده و گفته نمیشد.

پابندی مردم به اجرای مناسک دینی چنان زیر کنترل ملا امامان مساجد و مولوی های مدرسه های مذهبی قرار داده شد که هرگاه یکی از نماز گزاران اهل قریه یک وقت به نماز جماعت حاضر نمیشد مورد سؤال و باز خواست ملا امام قرار میگرفت و اگر عذرش نزد ملا امام موجه نمی بود، حتی به جزا های سختی نیز محکوم میگردد، بنا برین روحانیون برای اولین بار در میان قبایل سرحدی پاکستان از موقف ممتاز و خاص برخوردار شدند.

اهداف آی اس ای از ایجاد مدارس دینی در مناطق قبایلی و بلوچستان و تشویق به جهاد برای جنگ با هندوستان بر سر کشمیر و خنثی کردن احساسات ناسیونالیستی پشتونها با تزریق اندیشه های بنیاد گرایی تا از تعلیمات و آموزش های مدرن و عصری به دور نگهدارند که مبدا احساسات ملی گرایانه پیدا کنند و توجه خود را به احقاق حقوق ملت پشتون و بلوچ معطوف و خواستار حقوق حقه شان گردند. تمام احزاب مذهبی و بخصوص احزاب که به رهبری مولانا سیمع الحق، مولانا فضل الرحمن، قاضی حسین احمد و غیره در پاکستان شکل گرفته اند به کمک و حمایت آی اس ای بوده که به شکل از اشکال با این سازمان وابسته و تمام فعالیت های شان با آی اس ای کوردینه میشود، از این سبب حکومت پاکستان هیچگاه از این احزاب احساس خطر نمی کند، بلکه این احزاب را بخاطر منافع خود سخت میرقصانند، امروز با استفاده از همین گروه مذهبی، احزاب ناسیونالیستی اسفندیار ولی، محمود خان اچکزی و سایر احزاب ملیگرا در مناطق صوبه سرحد و بلوچستان تحت فشار جدی قرار دارند که فعالیت های شان را سخت زیر شعاع قرار داده و از نفوذ شان در مناطق قبایلی سخت کاسته است، رهبران مذهبی که در بین پشتونها نفوذ دارند و

زیرتاثیر آس ای قرار ندارند بیت الله مسعود و مولوی فضل الله است که برای نافذ کردن شریعت اسلامی مبارزه میکنند بد بختانه که سازمان امنیت افغانستان نتوانسته است این دو رهبر را در حمایت خود قرار دهد و شکل مبارزه آنها را از به آزادی خواهی پشتونستان تعویض کند، از اینکه امنیت افغانستان تابع استخبارات غرب است موجودیت قوای خارجی بخصوص انگلیس در افغانستان مانع بزرگ در این امر میتواند باشد، زیرا انگلیس ها در زمان تسلط خود در شبه قاره هند همواره کوشش داشتند تا مسلمانان هندوستان را بصورت اعم و پشتون های مناطق قبایلی جدا شده از پیکر افغانستان را به صورت اخص از پیشرفت، و تعلیم و تربیت علوم مدرن و فرهنگ بدورنگه دارند، آنها با اعمار هیچ کارخانه تولیدی، خطوط آهن، سرک های اسفالت شده، پوهنتون ها، مکاتب و مراکز فرهنگی و کلتوری در زمان تسلط خود در این مناطق نپرداختند بلکه به ایجاد مدارس دینی اقدام کردند که هدف عمده شان بیسواد و عقب مانده نگاه داشتن پشتون های آنسوی خط بود. انگلیس ها با کشیدن خط نام نهاد دیورند، همین مناطق قبایلی را منحصراً یک منطقه حائل بین امپراطوری هند بریتانوی و روسیه تزاری قرار دادند تا سرحدات شمالی خود را محفوظ نمایند رفتار و روش که بعدها پاکستان هم در این مناطق تا امروز از آن پیروی کرده میکنند.

اماتلاش های پاکستان صرف منوط به مناطق قبایلی نماند و به تجهیز و تمویل کردن گروه های طالبان این طرف مرز پرداختند، جنگهای سخت که در طول این چند سال در افغانستان به راه انداختند هیچ نتوانست افق روشن از این عملیات های خود در افغانستان را دریابد، ولی توانستند که بیسواد و جهالت را در مناطق پشتون نشین این طرف مرز گسترش دهند مکاتب را حریق کنند و پشتون ها را بخاک سیاه بنشانند، با وجود این بر عکس مناطق قبایلی روز تا روز در بین نسل جوان و آگاه افغان محبوبیت پاکستان کم رنگ شده رفت و نفوذ خود را آنطور که در زمان جهاد و حکومتداری کرزی در داخل دستگاه حکومت بود با آمدن داکتر غنی آهسته آهسته از دست داد، هر قدر که پلان های پاکستان روبه ناکامی رفت به همان اندازه عصبانیت شان بیشتر شده رفت، ناکامی پلان های نظامی در تصرف یک ولایت مهم و ستراتیژیک، باز شدن بندر چابهار و افتتاح بندر برق دوستی افغان هند (سلما)، از طرف هندوستان ضربه محکم دیگر بود که خواب پاکستان را به یأس مبدل کرد مشکلات اقتصادی و توقف کمکهای نظامی امریکا بالای پاکستان در این اواخر باعث شد که پاکستان دست به اقدامات بجه ترسانک در مناطق سرحدی بخصوص در تورخم بزند که نباید آنرا بی ارزش تلقی کرد هر نوع بی تفاوتی افغانستان در این خصوص میتواند فاجعه بار ثابت شود.

جنگ مستقیم پاکستان با افغانستان اولاً غیر قابل باور است آن هم در موجودیت امریکا و ناتو با معاهده ستراتیژیک که با افغانستان دارند با وجود که در جنگ تورخم بی تفاوت ماندند، ثانیاً همان طور که راحیل شریف به آقای زاخیلوال سفیر کبیر جمهوری اسلامی افغانستان در اسلام آباد گفته اند که «در ظرف چند ثانیه جلال آباد را تصرف میکند»، احیاناً اگر چنین شود، میتوان این جنگ را با حمله برق آسای صدام حسین در سال ۱۹۹۰ بالای کویت مقایسه کرد که چند روز دوام نکرد و صدام تمام آنچه که در جنگ هشت ساله از ایران هم بدست آورده بود از دست داد و با دادن تلفات سنگین از کویت بیرون شد، ضمناً هر جنگ حمایت ملی و بین المللی میخواید که پاکستان در شرایط کنونی در این موقف نیست، از طرف هم میدانند که ممکن است این جنگ بانیات که انگلیس و امریکا در منطقه دارد به تجزیه ای پاکستان منجر نشود نه افغانستان، شکی نیست که طالبان هم لوله تفنگ شان را به طرف پاکستان نشانه گیرند و پشتون های آن طرف خط که حائل قرار میگیرند از پاکستان هم دل خوش ندارند بر علیه پاکستان بپا خیزند، خلاصه جنگ که ابعاد آنرا نمی توان سنجید به راه خواهد افتاد که منطقه را در بر خواهد گرفت، ولی این بدان معنی نیست که

افغانستان دست زیرالاشه بنشیند چون ناکامی دیپلوماسی باعث ایجاد جنگ میشود تا زمانیکه راه برای دیپلوماسی باز است جنگ درکار نیست، بناً باید یک دیپلوماسی فعال در این عرصه روی دست گرفته شود تا بتواند خطرات جنگ را بیشتر مهار کند.

اگر دوستی افغانستان با امریکا صادقانه است و فشار امروزی امریکا قطع کمک ها به پاکستان و نه سپردن طیارات اف ۱۶ از سوی امریکا به پاکستان صادقانه باشد و همانطور که داکتر زلمی خلیل زاد میگویند که دولتمداران امریکا از سیاست های دوروی پاکستان خسته شده اند پس اقدامات بسیار ارزنده ای که داکتر اشرف غنی در عرصه اقتصادی روی دست گرفته اند با حمایت و پشتیبانی و یکپارچگی همه طرف های شامل در قدرت اعم از مردم و به حمایت امریکا موفقیت آمیز است و میتواند فشار بزرگ باشد بالای پاکستان، از وضعیت فعلی، حرکات و برخورد های پاکستان چنین معلوم میشود که این کشور دیگر آهسته آهسته آخرین نفس های خود را میکشد و دارد به سوی شکست قطعی خود راه را هموار میکند، در این برهه لازم است دستگاه دیپلوماسی افغان آنقدر فعال شود تا به جهانیان حقانیت موجودیت تروریزم در خاک پاکستان را ثابت کند و پاکستان نتواند این بازی را به نفع خود تمام کند، تا جای که دیده میشود تبلیغات افغانستان در این خصوص هم کاملاً فلج است، در حالیکه تبلیغات پاکستان فوق العاده قوی میباشد، تا کنون مردم عوام حتی روشنفکران در پاکستان به این فکر اند که تروریزم از افغانستان به پاکستان صادر میشود و این حیف و جای بس افسوس است به دستگاه تبلیغاتی دولتی وحدت ملی، امروز دیپلوماسی پاکستان را سیاسیون نه بلکه نظامیان تعیین میکنند و نظامیان با برنامه های غیر موثر که هر چیز را از زاویه تقویه تروریزم میدیدند و اکنون خود هم مستقیماً دست به شرارت میزنند، ملک را بطرف آشوب بی ثباتی و انزوا سوق دادند، این نقطه اساسی و شکست آنها را برملا می سازد، اکنون برای افغان ها لازم است که از این خلا استفاده موثر نمایند و پاکستان را از نظر اقتصادی به خود وابسته سازند، لغو قرارداد بندیرق بخش آباد با شرکت پاکستانی یک اقدام ارزنده بود و قابل تقدیر است، همچنان لازم است اقدامات جدی در خصوص تحریم کالاهای پاکستانی و جلوگیری از دوران کلدان پاکستانی بجای پول افغانی بخصوص در ولایات سرحدی روی دست گرفته شود، اعمار بند های برق آبی بالای دریا کنر جهت مهار کردن آنها بالای پاکستان هر چه زودتر روی دست گرفته شود، ذهنیت مردم آماده شود و هم شرایط مساعد گردد تا مردم آگاهانه کالاهای پاکستانی را تحریم کنند، جلوگیری از عبور کاروان های صادراتی پاکستان به طرف آسیای میانه، اكمال پروژه های توتاپ، کاسا یک هزار و پایپ لین گاز ترکمنستان و توقف کار آن در نزدیک سرحد پاکستان موثر خواهد بود این کار میتواند مردم و سرمایه دار پاکستان را وادارد تا فشار بالای حکام پاکستان را بیشتر سازند تا تن به صلح و زندگی مسالمت آمیز دهند، توأم همه این اقدامات به تدوین یک استراتژی مدون و کارا و دیپلوماسی فعال همراه گردد، وضعیت پاکستان عمیقاً وخیم است نباید گذاشت که از این حالت بیرون آید، این به دیپلوماسی و اقدامات امنیتی افغان تعلق دارد که این وضعیت پاکستان را به حالت نزع برسانند.

یادداشت ها:

- نگاه به کتاب پشتونستان مقاله جنات محمد اعظم سیستانی.
- روزنامه پلوتیک چاپ ترکیه ترجمه و تحلیل جناب جلال بایانی.
- مرور کوتاه بر تاریخ افغانستان و قضیه پشتونستان مولف جناب عتیق الله پاخون.
- فراز و نشب روابط ما با پاکستان روزنامه افغانستان.

- مرور کوتاه بر روابط پاکستان و ایالات متحده امریکا در چند دههٔ اخیر ترجمهٔ شفقتا.
- مصاحبه داکتر زلمی خلیل‌زاد.
- «وسله وال پر دیورند کر بنه نه بلکي پاکستان بنارونو کي تنظیمپري» د بناغلی زاخیلوال مرکه مشال رادیو.

پایان بخش سوم و ختم

** * **

بخش اول و دوم این مطلب مهم را می‌توانید به کمک لینک آتی مطالعه فرمائید:

بخش اول

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/Safi_S/sabour_s_jang_e_torkham_۱.pdf

بخش دوم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/Safi_S/sabour_s_jang_e_torkham_۲.pdf

